

EN SORTINT DE LA FÀBRICA

Al sentir tocar las set, el Tonet despenjà l' americana, s' espolsà 'ls floch d' encenalls, y com si l' enpaytessin se n' anà carretera avall. La major part dels dias se trobava allà abaix, al cap de la població, ab la Teresa, que sortia de la fàbrica. L' acompanyava un bon tros, fins à la cantonada de casa d' ella.

Però aquell dia, al Tonet n' hi passava alguna de grossa. Ell, tant treballador y tant llest de mans, el jornal no l' havia pas afanyat. Valga que l' amo, à pesar de ser tant cridaner y tant sense solta, l' estimava, que si no, hi hauria hagut una sarracina del diantre.

—¿Y, donchs, Tonet, que no 't trobas bé?— li feu l' amo.

—Sí—contestà ell, apretant la garlopa y, tot menjantse aquell mot, com si realment li dolgués haverlo dit.

Quan l' amo va haver girat l' esquena, l' aprenent, que tenia més de malícia que d' home, va fer una ganyota y 's posà la mà al cor. Ab lo primer, volia indicar aflicció, y ab el segon, mal d' amor.

L' Antonet comprengué l' indirecta. Furiós agafà 'l martell ab intent de clavarlo entre cap y coll del baylet. Però repensantse, el deixà anar sobre 'l banch, y tornant ab cert deixament à pendre la garlopa, continuà pulint, malhumorat, el trot de fusta en qu' estona ha treballava.

El baylet, realisat son acte de burleta, va sentir compassió del fadri. Si hagués gosat, n' hauria demanat perdó. Obehint à n' aquell impuls, pensa parlarli de la Teresa; li semblà qu' allò li seria grat. Titubejà llarga estona; temps que li serví per anar rumiant com li diria, y perque en Tonet s' anés refredant de la malavolensa que pogués encara tenirli.

Si el baylet titubejà, no era realment per aixó; ab tot y sos pochs anys, comprenia que no eran pas coses bonas lo que volia transmetreli. Però, bonas ó dolentas, havia reparat que mentres fos parlarli de la Teresa, no sols s' hi dalia, sino que cercava ocasió pera parlarne.

D' altra part, havia servit de recader varias vegadas. Era, ademés, l' espieta constant de quan feya la Teresa. Precisament en aquella temporada tenia donadas mostrars de lo molt que valia per aquests enredos. Ell, ab sa vigilancia havia descobert que un estudiant feya l' aleta à la Teresa, y que aquesta no s' hi mostrava pas del tot esquerpa.

Confiat en la importància de la seva persona, va acostarse al banch del fadri, y sens compliments digué:

—Ayuy he vist à la Teresa.

El Tonet va ferse 'l desentés, pero va deixar de ribotejar, y com si n' estés distret y no escoltés al baylet, comensà à caragolar un cigarro.

—No sols l' hi vista, sino que fins hi he enraonat—afegi 'l baylet ab cert tò misteriós.

—¿Enraonat y tot?—feu l' Antonet no poguentse contenir, obrint sos ulls lluminosos y disposantse à escoltar.

L' aprenent no sabia com ferho. El fadri li donà 'l cigarret que s' acabava de fer, y traientse la petaca se 'n comensà un altre.

El baylet imposit, sens dupte per la gravetat del assumpto, donà una pipada al cigarret, se feu sortir ab estudiada manera 'l fum pel nas y va dir:

—La soch atrapada ab l' estudiant.

—¿Ab l' estudiant?—preguntà l' Antonet adolorit, com si li haguessin punxat el cor.

—Ab l' estudiant—afegi 'l baylet, com segur de lo que deya.—No t' ho havia volgut dir abans... ja fa molts dias que s' hi troban à la cantonada més avall de casa la Teresa.

La fesomia del Antonet se contragué; la punxada havia arribat al fondo.

—Pero avuy—continuà 'l baylet animantse y prenentsho ab un interès com si fos cosa propia—avuy he decidit destorbarlos, y qu' ella ho vejés que jo ho sabia... La Teresa al veures descoberta se 'n ha despedit à corre-cuyta... Hem anat junts un rato...

El noy se parà. El cigarret per falta de pipar s' havia apagat.

—Acaba—feu lo Tonet impacient; y adonantse dels treballs que 'l baylet tenia pipant desesperadament pera revifar el foch del cigarret, li donà una cerilla, que l' aprenent encengué ab estudiat ayre de pinxo.

—Hem anat junts un rato—repetí 'l noy, reprenent la relació, llagrimellant els ulls y mitg esborrada sa animada fesomia per la espesa fumarola que de boca y nas li sortia.—No podia deixarla. Tot el seu interès era pera veure si t' ho diria. M' ha promés no sé quantas cosas... Després, veyent que jo estava decidit à dirho, m' ha amenassat ab una pallissa. Y com ni aixis hagi pogut esporuguirme, m' ha dit: «Tant se me 'n dona. Al Antonet si no li agrada que ho deixi.

Y el baylet ho acompanyà ab una mimica expressiva, una mimica que encara feya més mal al enamorat de la Teresa.

L' amo entrà. Fadri y aprenent tornaren à la taleya. Pero l' Antonet ab un rau-rau al cor que l' embascava.

Esperant la hora de sortida de la fàbrica va fer mil projectes. Carretera avall anava rumiantlos, més de fixo sense saber quin adoptar.